

Fellesinnspill til klimameldingen (Meld. St. 41 (2016-2017)) fra Forum for utvikling og miljø, WWF Verdens naturfond, Naturvernforbundet, Natur og Ungdom, Kirkens Nødhjelp, Utviklingsfondet, Framtiden i våre hender, Greenpeace, Mellomkirkelig råd, Caritas Norge, Changemaker, Besteforeldrenes klimaaksjon, Internasjonal kvinneliga for fred og frihet, Spire, Sabima og Bellona.

Meld. St. 41 (2016-2017) *Klimastrategi for 2030 - norsk omstilling i europeisk samarbeid* har et særlig fokus på felles gjennomføring for å oppnå EUs klimamål.

Norge har lovfestet å bli et lavutslippssamfunn i 2050, og for at vi skal nå dette målet, må Norge for hver stortingsperiode ha en plan for å øke omstillingstakten, fram mot både 2020 og 2030. Organisasjonene som står bak dette innspillet mener de samlede planene og tiltakene som er foreslått i denne klimameldingen, ikke vil være tilstrekkelige til å sikre at Norge når målet om å bli et lavutslippssamfunn innen 2050.

Klimameldingen: Velg å investere i nasjonal omstilling og nasjonale utslippskutt.

EUs klimaløsninger (EUs kvotesystem (EU ETS) og Innsatsforordningen for ikke-kvotepliktig sektor (Effort sharing regulation)) gir ingen føringer for hvor mye klimagasser Norge kan slippe ut nasjonalt i 2030, så lenge vi kan rapportere at vi har bidratt til å nå utslippsmålene i Europa samlet sett. Jeløya-plattformen stadfester at regjeringen ønsker å bruke overføringer fra EUs kvotesystem og muligheten for direkteavtaler mellom land i EU-rammeverket for å oppfylle norske klimaforpliktelser i ikke-kvotepliktig sektor. Vi vil understreke at denne måten å samarbeide om utslippskutt på tvers av EU-land kan bidra til gode klimaløsninger hvis det fører til faktiske og systematiske utslippskutt i andre land, men slik det er lagt opp til nå vil det ikke det.

Miljødirektoratet sine beregninger viser at mange land i EU planlegger for å slippe ut mindre i ikke-kvotepliktig sektor enn det de har rett til under EU-avtalen. Dette overskuddet, på 420 millioner utslippsenheter, kan landene selge til andre EU-land som planlegger for høyere utslipp enn det de har fått tildelt. Landene som har vanskelig for å nå sine mål kan, med det nye forslaget fra EU, kunne kjøpe enheter for å dekke opp sine utslipp fra sektorer som

transport og landbruk, fra landene som har et overskudd av utslippsenheter. Dette gjøres gjennom bilaterale avtaler. Brorparten av utslippene vil dermed ikke bli fysisk redusert, kun dekket inn under overskuddet i andre lands klimamål.

I klimameldingen har regjeringen foreslått at Norge skal benytte nettopp slike bilaterale avtaler, og andre former for fleksible mekanismer, for å dekke inn Norges klimamål i ikke-kvotepliktig sektor. Organisasjonene som har underskrevet dette innspillet mener dette vil bidra til at Norge dermed reduserer muligheten til å investere i en helt nødvendig modernisering og omstilling av noen av Norges største utslippssektorer. Særlig transport og landbruk står overfor systemskifter av avgjørende betydning for miljøet så vel som for økonomisk lønnsomhet i årene som kommer. Vi ser samme behov for langsiktig satsing og virkemiddelbruk i sektorene som er innenfor kvotesystemet, som for eksempel industrien. Ved å investere i moderniserende løsninger her hjemme, som reduserer de fysiske utslippene nasjonalt, vil norske næringsaktører stå bedre rustet når bærekraft blir det sentrale konkurransefortrinnet i tiden foran oss.

I klimameldingen foreslås det at det innføres en lik CO₂-avgift i ikke-kvotepliktig sektor, og at *«dersom CO₂-avgiften ikke vurderes å være et tilstrekkelig eller hensiktsmessig virkemiddel, vurderes andre virkemidler, som gir tilsvarende sterke insentiver, herunder direkte regulering gjennom forurensningsloven eller frivillige avtaler»*. Organisasjonene mener at en slik CO₂-avgift må benyttes i kombinasjon med andre nasjonale tiltak og virkemidler for å sikre teknologiutvikling og omstilling i disse sektorene.

Organisasjonene mener at kombinasjonen av en klimapolitikk som er basert hovedsakelig på kvotekjøp i andre land og en lik CO₂-avgift i ikke-kvotepliktig sektor, vil undergrave evnen til nasjonal teknologiutvikling og ny grønn verdiskaping. Vi oppfordrer derfor Stortinget til å vedta tiltak og virkemidler som kan sikre utslippskutt nasjonalt, ved hjelp av investeringer som bidrar til omstilling med positive virkninger for norsk industri og næringsliv, samtidig som vi tar vårt ansvar for oppnåelse av Paris-avtalen.

Klimameldingen må styrkes på følgende vis:

- For å sikre Norges omstilling og grønne konkurransekraft må alle sektorer få utslippsbaner som viser hvordan utslippene skal reduseres fram mot 2030.
- Norge skal minimere bruk av bilaterale avtaler om kjøp av utslippsenheter for ikke-kvotepliktig sektor i EU-land som erstatning for utslippsreduksjoner i Norge.
- Norge skal ikke benytte muligheten til å overføre kvoter mellom ETS og ikke-kvotepliktig sektor.
- En lik CO₂-avgift i ikke-kvotepliktig sektor må kombineres med andre nasjonale tiltak for å redusere utslipp og investere i omstilling. CO₂-avgiften må ha en forutsigbar og gradvis økning.

- Det må innføres nye virkemidler og tiltak som vil gi utslippskutt og teknologiutvikling i både kvotepliktig sektor og ikke-kvotepliktig sektor, eksempelvis fra Miljødirektoratets beregningstekniske grunnlag og representantforslag 16 S (2017-2018), som vil gi betydelige utslippskutt. Kvotepliktig sektor må omstilles og få større plass i Stortingets behandling av meldingen.
- Det må utvikles et mer effektivt og koordinert virkemiddelapparat på klimaområdet der viktige virkemidler som Innovasjon Norges miljøteknologiordning, Forskningsrådets klimateknologiprogrammer og Enova ses i sammenheng.
- Skogregnskapet må holdes utenfor utslippsregnskapet i ikke-kvotepliktig sektor (klimaregnskapet i LULUCF).
- I avtalen mellom Norge og EU om Innsatsforordningen bør ESA og EFTA få kontrollfunksjon fra EU sin side.

Veien videre: Norges klimamål må være i tråd med Paris-avtalen

De nasjonale målene som alle land samlet har meldt inn som del av Paris-avtalen, vil kun dekke 25 prosent av det som må til for å nå målene i den samme avtalen, ifølge FNs klimakonvensjon¹ Analytikerne i Climate Action Tracker (CAT) har slått fast at den norske regjeringens nåværende politiske kurs ville ført til 3-4°C global oppvarming, dersom alle andre land fulgte vårt eksempel².

EUs klimamål for 2030 er at EUs totale klimagassutslipp skal reduseres med 40 prosent i forhold til 1990-nivå. Ifølge CATs beregninger vil EU og Norges mål ta oss til 2-3°C³. En del EU-land har derfor valgt å gå lenger enn de 40 prosent de er pålagt av EU, i sine nasjonale klimamål. Den svenske klimaloven innebærer for eksempel at Sverige skal kutte utslippene med 63 prosent innen 2030, at de skal nå netto nullutslipp innen 2045, og at minst 80 prosent skal kuttes nasjonalt i forhold til 1990-nivå.

Da Norge ratifiserte Paris-avtalen ba Stortinget, i vedtak nr. 894 (2015-2016), om at regjeringen i 2018 skulle komme til Stortinget med en sak om Norges forsterkede klimamål. Basert på analysene over som viser at dagens norske mål ikke vil være tilstrekkelig for å oppfylle Paris-avtalens klimamål, mener organisasjonene at dette må innebære betydelig styrkede forpliktelser fra norsk side. Forsterkede mål fra Norges side er ikke diskutert i klimameldingen, og heller ikke det faktum at dagens norske mål ikke vil bidra til å nå 1,5°C slik Paris-avtalens ambisjon er, noe som er en svakhet ved meldingen.

¹ INDC synteserapport: <https://unfccc.int/resource/docs/2015/cop21/eng/07.pdf>

² <http://climateactiontracker.org/>

³ ibid